

UCHWAŁA

Dnia 18 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

Protokolant starszy sekretarz sądowy Mariusz Pogorzelski

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2020 roku wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 10 listopada 2020 roku o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. A. R.

na podstawie art. 135 § 5 *a contrario* i art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

uchwalił:

I. odmówić wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. A. R. za to, że w okresie od dnia 12 listopada 2014 do dnia 14 października 2018 roku w G., wykonując obowiązki prokuratora Prokuratury Rejonowej w G., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru nie dopełniła obowiązków służbowych działając na szkodę interesu publicznego i prywatnego ustalonych osób, przy czym:

1. w dniu 12 listopada 2014 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok J. S., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na

miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo istnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć J. S. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego J. S.;

2. w dniu 8 lutego 2015 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...) o ujawnieniu zwłok M. B., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo istnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć M. B. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego M. B.;

3. w dniu 27 kwietnia 2015 roku będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok E. O., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć E. O. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego E. O.;

4. w dniu 9 stycznia 2016 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok D. B., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i

zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć D. B. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego D. B.;

5. w dniu 23 czerwca 2017 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok W. P., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok z udziałem biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć W. P. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego W. P.;

6. w dniu 24 kwietnia 2018 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok P. D., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz

mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok z udziałem biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć P. D. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego P. D.;

7. w dniu 23 maja 2018 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok P. B., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia

przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć P. B. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego P. B.;

8. w dniu 9 września 2018 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...) o ujawnieniu zwłok J. C., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć J. C. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego J. C.;

9. w dniu 9 października 2018 roku w G., będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji, w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok T. R., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na

miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć T. R. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego T. R.;

10. w dniu 14 października 2018 roku, będąc powiadomiona przez Komendę Powiatową Policji w G., w ramach sprawy o sygnaturze RCS (...), o ujawnieniu zwłok M. I., pomimo istnienia w tym czasie okoliczności wskazujących na to, iż miał miejsce gwałtowny zgon oraz mogło dojść do przestępnego spowodowania śmierci, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku, określonego w przepisach art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego, w ten sposób, iż nie udała się na miejsce ujawnienia zwłok i nie przeprowadziła oględzin zwłok przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej w miejscu ich znalezienia, a także nie zarządziła przeprowadzenia przez policję niepowtarzalnych czynności zmierzających do ujawnienia i zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia, jak również nie zarządziła zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających niezbędność dokonania tych czynności i w ten sposób uniemożliwiła dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć M. I. nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego M. I.,

tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

II. na podst. art. 98 § 2 k.p.k. z uwagi na obszerność sprawy, odroczyć sporządzenie pisemnego uzasadnienia na okres do 7 dni;

III. kosztami postępowania immunitetowego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wskutek doniesień medialnych, zawartych w programie telewizyjnym „S.”, które wskazywały na zaniechanie przeprowadzenia czynności procesowych związanych z ujawnieniem zwłok 19-letniego J. S., postanowieniem z dnia 18 lutego 2019 roku, sygn. akt PK XIV Ds. (...), w Wydziale Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej zostało wszczęte śledztwo w sprawie:

I. zaistniałego w okresie od dnia 12 listopada do - co najmniej - dnia 13 lutego 2015 r. w G., niedopełnienia obowiązków służbowych przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. A. R. polegającego na zaniechaniu czynności procesowych zmierzających do wyjaśnienia okoliczności śmierci J. S. w postaci: nieprzeprowadzenia w dniu 12 listopada 2014 r. oględzin zwłok J. S. w miejscu ich znalezienia i oględzin tego miejsca, a także niezabezpieczeniu zwłok i nie zarządzeniu ich otwarcia oraz niezabezpieczenia dowodów rzeczowych ujawnionych na miejscu znalezienia zwłok i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w ciążącym na prokuratorze obowiązku wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego o czyn ścigany z urzędu, jak również działania na szkodę interesu prywatnego w/w pokrzywdzonego reprezentowanego przez L. S., tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k.;

II. zaistniałego w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 30 września 2018 r., na terenie objętym właściwością miejscową Prokuratury Rejonowej w G., niedopełnienia obowiązków służbowych przez prokuratorów Prokuratury Rejonowej w G., polegających na zaniechaniu podjęcia i przeprowadzenia czynności procesowych w postaci oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia, oględzin miejsca znalezienia zwłok oraz niezabezpieczeniu zwłok i niezarządzeniu ich otwarcia w przypadkach podejrzenia przestępnego spowodowania śmierci i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k.

W ramach tego śledztwa, w dniu 10 listopada 2020 r., sygn. akt PK XIV Ds (...), Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wniósł o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. A. R. do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 231 § 1 k.k.

Wnioskodawca wyraził przekonanie, iż zgromadzony w dotychczasowym toku postępowania materiał dowodowy dostatecznie uzasadnia podejrzenie popełnienia przestępstwa w zakresie zaistniałego w okresie od dnia 2 września 2014 roku do dnia 14 października 2018 roku niedopełnienia obowiązków służbowych przez prokuratora A. R. i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego określonych osób.

W uzasadnieniu wywiedzionego wniosku wskazano, iż opisane w każdym z poszczególnych czynów zaniechania w podejmowaniu przez prokuratora A. R. czynności procesowych, związanych z ujawnionymi przypadkami śmierci gwałtownej człowieka, stoją w sprzeczności z obowiązkiem sformułowanym w przepisie art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k. Jednocześnie za niezgodną z art. 209 k.p.k. wnioskodawca uznał przyjętą - w jego ocenie - przez objętą wnioskiem prokurator praktykę niepodejmowania czynności procesowych we wskazanych przypadkach nagłych zgonów, przy podejrzeniu zaistnienia śmierci gwałtownej i w okolicznościach towarzyszących przypadkom ujawnienia zwłok, wskazując, iż treść powołanego przepisu zobowiązywała prokuratora A. R. zarówno do podjęcia i przeprowadzenia czynności oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia, jak również zarządzenia przeprowadzenia sekcji zwłok, celem ustalenia czy śmierć człowieka nastąpiła w wyniku przestępnego działania osób trzecich. W ocenie autora wniosku we wszystkich opisanych przypadkach ujawnienia zwłok istniało podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci, a tym samym zmaterializowały się przesłanki obligujące prokuratora objętą wnioskiem do przeprowadzenia, co najmniej, czynności oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia, którego to jednakże obowiązku nie dopełniła. Powołując się na orzecznictwo i poglądy literatury wnioskodawca wskazał przy tym, iż przeprowadzenie oględzin zwłok jest konieczne w każdym przypadku śmierci gwałtownej, gdyż sama ta okoliczność uzasadnia podejrzenie popełnienia przestępstwa. Odstąpienie od tego przez prokuratora A. R. w

przekonaniu autora wniosku było bezzasadne i rażąco naruszyło przepis art. 209 k.p.k.

W kontekście popełnionych przez objętą wnioskiem prokurator zaniechać wnioskodawca wskazał nadto, iż w okresie objętym śledztwem procedurę obowiązującą w przypadkach ujawnienia zgonów gwałtownych uszczegółowiło Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Autor wniosku powołał § 142 powyższej regulacji, wskazując na nałożony na prokuratora będącego na miejscu zdarzenia - w sytuacji potrzeby dokonania czynności procesowych w trybie art. 308 k.p.k. - obowiązek wykonania ich osobiście lub kierowania ich przebiegiem oraz § 183, obligujący prokuratora do osobistego kierowania oględzinami miejsca zdarzenia w poważniejszych sprawach. Wskazano także na nałożony mocą § 52 ust. 1 i § 169 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury obowiązek osobistego wykonywania lub kierowania przebiegiem czynności procesowych na miejscu zdarzeń, których skutkiem jest śmierć człowieka.

W ocenie wnioskodawcy poczynione w toku śledztwa ustalenia wskazują, iż zaniechania w zakresie podjęcia i przeprowadzenia przez prokuratora A.R. obligatoryjnych czynności wskazanych art. 209 k.p.k. miały postać utrwalonej praktyki i były zachowaniami zamierzonymi, kierunkowanymi na odstępianie od realizacji uregulowanego przepisami procedury karnej i ciążącego na prokuratorze obowiązku przewidzianego w przypadkach ujawnienia zgonów gwałtownych. Zdaniem autora wniosku za powyższą oceną przemawiają nieobecności prokurator A. R. na miejscu ujawnienia zwłok w przypadkach, w których śmierć mogła nastąpić w wyniku: powieszenia, utonięcia lub z innych nieustalonych przyczyn i - tym samym - niedokonywanie przez nią oględzin zwłok.

Za nieprawidłowe uznano również uzależnianie przez objętą wnioskiem prokurator wydania polecenia o podjęciu czynności procesowych w sprawie nagłego zgonu od uzyskania przez policję oświadczeń członków rodziny zmarłego w przedmiocie ewentualnego podejrzenia udziału osób trzecich w sytuacji, gdy osoby najbliższe nie miały żadnej wiedzy lub też miały wiedzę szczątkową o okolicznościach i

przyczynach zgonu. Wnioskodawca podkreślił przy tym, że prokurator A.R. niezasadnie nadawała powyższym oświadczeniom rangę istotnego dowodu, mającego wskazywać na brak podstaw do wszczęcia bądź kontynuowania śledztwa, gdyż są one pozbawione jakiegokolwiek wartości dowodowej.

Podkreślono niepowtarzalny charakter czynności oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia, których zaniechanie może skutkować nieodwracalną utratą lub zatarciem śladów mogących wskazywać na przestępny charakter działań osób trzecich skutkujących zgonem człowieka.

Za znamienne autor wniosku uznał również polecenie przez prokurator A. R. funkcjonariuszom policji wykonywania czynności w trybie art. 307 k.p.k. i odstępowania oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia oraz sekcji, w sytuacji, gdy w danej sprawie organ procesowy nie dysponował informacjami o przyczynie zgonu od lekarza bądź ten stwierdzał brak możliwości wykluczenia udziału osób trzecich w zaistniałym zgonie. Odstępowanie przez A. R. od procesowej czynności oględzin zwłok, jak również niezarządzanie badań sekcyjnych i zmierzanie do wydawania decyzji procesowych o odmowie wszczęcia śledztwa (a w nielicznych przypadkach do jego umorzenia w trybie art. 308 k.p.k.) wnioskodawca ocenił jako przejaw oportunistycznego procesowego, pozostającego w sprzeczności z zasadniczym celem prowadzenia postępowania przygotowawczego, określonym w art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k. Podkreślono, iż zachowanie prokurator objętej wnioskiem winno być ocenione jako zawinione i bezprawne działanie na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego osób, których gwałtowny zgon nie został należycie wyjaśniony w kontekście ewentualnie zaistniałego przestępnego działania osób trzecich.

Uzasadniając natomiast przyjętą konstrukcję czynu ciągłego wskazano na czasokres i częstotliwość bezprawnych zachowań.

W toku postępowania immunitetowego prokurator Prokuratury Rejonowej w G. A. R. ustosunkowała się do treści wniosku składając pisemne stanowisko, datowane na dzień 15 grudnia 2020 roku. Wniosła o jego nieuwzględnienie, wskazując, iż jest on oczywiście bezzasadny i stanowi jedynie niedopuszczalną próbę pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej za podjęte decyzje procesowe.

Odnosząc się do treści zarzutu stwierdziła wadliwość jego konstrukcji, jako że sam już opis czynu zaprzecza niedopełnieniu przez nią obowiązków służbowych. Podkreśliła, że po uzyskaniu informacji o poszczególnych zdarzeniach zebrała możliwie dokładne dane na ich temat i każdorazowo dokonywała oceny czy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa. W ocenie prokurator A. R. podjęcia określonej decyzji procesowej nie sposób utożsamiać z niewykonaniem obowiązku, przy czym powyższego nie zmienia okoliczność, iż inny funkcjonariusz publiczny inaczej ocenił okoliczności faktyczne danego zdarzenia. Zaznaczyła, iż - wobec braku podejrzenia popełnienia przestępstwa - przystąpienie do wykonania czynności procesowych mogłoby spotkać się z zarzutem przekroczenia obowiązków.

Podkreślając skutkowy charakter przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. prokurator A. R. podniosła, iż w treści wniosku nie zostało uprawdopodobnione, że w którymkolwiek zdarzeniu doszło do przestępnego spowodowania śmierci. Zakwestionowała również, jakoby niedopełnienie obowiązków służbowych było efektem z góry powziętego zamiaru.

Wskazała nadto, iż wnioskodawca dokonał nieprawidłowej wykładni przepisów Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, gdyż żadna z objętych wnioskiem spraw nie została uznana przez prokurator A. R. jako ewentualne poważniejsze przestępstwo, którego skutkiem była śmierć człowieka i nie wystąpiło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Powoływane zatem przez autora wniosku regulacje, w ocenie objętej wnioskiem prokurator, nie nakładały na nią w rozpatrywanych przypadkach obowiązku udania się na miejsce zdarzeń i wykonywania czynności procesowych.

Prokurator A. R. zakwestionowała również zawarte we wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej twierdzenie, iż uzależniała podjęcie czynności procesowych od woli rodzin zmarłych osób. Za nieprawdziwą uznała nadto okoliczność rzekomego polecenia funkcjonariuszom policji przyjmowania od lekarzy stwierdzających zgon zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W treści wywiedzionego pisma przedstawiła nadto okoliczności prowadzonych postępowań, które zostały w jej ocenie zignorowane bądź nieprawidłowo ocenione przez wnioskodawcę.

Przedstawioną we wniosku argumentację uznała za pobieżną, nieuwzględniającą wszystkich aspektów sprawy, popartą wyrwanymi z kontekstu sformułowaniami i niepełnymi opisami zdarzeń.

Sąd Najwyższy w ramach postępowania delibacyjnego ustalił następujące okoliczności stanu faktycznego.

Śmierć J. S.

Dnia 12 listopada 2014 r. na terenie leśnym w miejscowości G., gmina G., pow. g., ujawniono zwłoki J. S.. Na miejsce zdarzenia przybył lekarz medycyny oraz zespół ratownictwa medycznego. Mężczyzna nie okazywał żadnych czynności życiowych, widoczny był wyraźny ślad po przewodzie okalającym szyję, na ciele nie było widać śladów udziału osób trzecich. Przybyli na miejsce zdarzenia funkcjonariusze policji zastali zwłoki J. S. ułożone na ziemi i leżący obok nich biały, poskręcany przewód elektryczny, który został zdjęty z jego szyi przez grupę kolegów, która odnalazła jego ciało (notatka urzędowa z dnia 12 listopada 2014 r., załącznik nr 1, tom I, k. 63). Lekarz medycyny stwierdził zgon J. S. w czasie nieokreślonym, uznając samobójstwo za prawdopodobną przyczynę śmierci (karta zlecenia wyjazdu zespołu medycznego z dnia 12 listopada 2014 r., załącznik nr 1, tom II, k. 219).

W dniu 12 listopada 2014 r. około godziny 21:55 oficer dyżurny Komendy Powiatowej Policji w G. powiadomił telefonicznie prokurator Prokuratury Rejonowej w G. A. R. o zgonie w wyniku czynu samobójczego (przez powieszenie) J. S. przy drodze w miejscowości G.. W przekazanej informacji wskazano, że w dniu 12 listopada 2014 r. rodzice J. S. zgłosili zaginięcie syna, z którym - po jego kłótni z ojcem - nie mieli kontaktu od godzin porannych. Funkcjonariusze policji przed formalnym przyjęciem zgłoszenia podjęli czynności zmierzające do ustalenia miejsca pobytu mężczyzny, zaś jego koledzy, wiedząc o zaginięciu, rozpoczęli jego poszukiwania, odnajdując go powieszzonego na drzewie przy drodze w G. Prokurator A. R. poinformowano, że osoby, które znalazły ciało mężczyzny, chcąc ratować mu życie, odcięły przewód, na którym wisiało ciało. Wezwany na miejsce lekarz pogotowia ratunkowego stwierdził zgon ze wskazaniem na czyn samobójczy, a na ciele zmarłego nie było widać śladów udziału osób trzecich. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator A. R. zadawała pytania zmierzające do ustalenia czy na ciele mężczyzny stwierdzono obrażenia bądź zadrapania, jak wyglądało miejsce

odnalezienia zwłok (czy były ślady bójki), a nadto odnoszące się do okoliczności odnalezienia ciała, osób, które je znalazły, przedmiotu, na którym było powieszone i przez kogo zwłoki zostały odcięte. Kilka minut po zakończonej rozmowie prokurator ponownie skontaktowała się z oficerem dyżurnym z prośbą o sporządzenie precyzyjnej notatki ze zdarzenia. Finalnie prokurator A. R. poleciła wykonanie czynności w trybie art. 307 k.p.k. i wydanie zwłok rodzinie, zastrzegając jednocześnie, iż w przypadku zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa należy wykonać czynności w trybie art. 308 k.p.k. (notatka służbowa, załącznik nr 1, tom I, k. 3).

Zarówno treść notatki urzędowej sporządzonej przez funkcjonariusza policji, jak i notatki służbowej prokuratora odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 12 listopada 2014 r. (protokół odtworzenia zapisu z dnia 4 marca 2019 r., tom I akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 93- 99).

L. S. nie podejrzewał, aby w związku ze śmiercią jego syna brały udział osoby trzecie (załącznik nr 1, tom I, k. 66). Prokurator A. R. dysponowała informacją, iż w sprawie nie pojawiły się wątpliwości co do okoliczności śmierci J. S. (notatka służbowa, załącznik nr 1, tom I, k. 3).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 14 listopada 2014 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie namowy lub udzielenia pomocy J. S. do targnięcia się na własne życie w dniu 12 listopada 2014 r. w miejscowości G., gm. G., pow. g., tj. o przestępstwo określone w art. 151 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego (załącznik nr 1, tom I, k. 6). Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 20 listopada 2014 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 1, tom I, k. 6v).

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pełnomocnik pokrzywdzonego L. S. (załącznik nr 1, tom I, k. 77). Postanowieniem z dnia 23 listopada 2014 r., prokurator A. R. uwzględniła zażalenie, uchyliła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa i wszczęła śledztwo w sprawie doprowadzenia namową lub przez udzielenie pomocy J. S. do targnięcia się przez niego na własne życie w dniu 12 listopada 2014 r. w miejscowości G., gm. G., pow. g., tj. o przestępstwo z art.

151 k.k. (załącznik nr 1, tom I, k. 8). Po realizacji czynności procesowych, postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 12 lutego 2015 r. umorzono śledztwo w tej sprawie. Zostało ono zatwierdzone przez prokurator A. R. w dniu 13 lutego 2015 r. (załącznik nr 1, tom I, k. 19).

Prokurator A. R. kontaktowała się telefonicznie z pełnomocnikiem L. S., który informował ją o braku konkretnych informacji bądź dowodów przemawiających za koniecznością podjęcia śledztwa (notatka służbowa z dnia 16 kwietnia 2015 r., sygn. akt Ds. (...), załącznik nr 1, tom I, k. 26).

W związku z wnioskiem pełnomocnika pokrzywdzonego L. S. z dnia 7 lipca 2015 r. o podjęcie postępowania oraz kolejnej korespondencji w tej sprawie (z dnia 15 października 2015 r.), prokurator A. R. oraz Prokurator Rejonowy J. K. informowali o wykonanych w trybie art. 327 § 3 k.p.k. dodatkowych czynnościach dowodowych, mających na celu sprawdzenie okoliczności uzasadniających podjęcie umorzonego postępowania. Jednocześnie wskazywano, iż analiza wyniku podjętych czynności, materiałów oraz treści wniosku pełnomocnika pokrzywdzonego L. S. nie dały podstaw do podjęcia na nowo postępowania w sprawie, jak również wszczęcia śledztwa o rodzajowo inne przestępstwo, skutkiem którego byłaby śmierć J. S. (pismo z dnia 30 września 2015 r., załącznik nr 1, tom I, k. 35; pismo z dnia 13 listopada 2015 r., załącznik nr 1, tom I, k. 42; pismo z dnia 28 marca 2017 r., załącznik nr 1, tom I, k. 46).

Postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w T. z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. PR 2 Ds. (...), podjęto na nowo umorzone śledztwo Ds. (...) (załącznik nr 1, tom I, k. 181). W jego toku wykonano szereg dalszych czynności procesowych. Po ekshumacji zwłok wykonano ich oględziny i otwarcie, zyskując stosowną opinię biegłych w tym zakresie. Przesłuchano wielu świadków z otoczenia J. S., przeprowadzono również eksperyment procesowy w miejscu ujawnienia zwłok. Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2020 r. prokurator umorzył jednak śledztwo o przestępstwo z art. 151 k.k., z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (załącznik nr 1, tom IV, k. 752). Kolejnym postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej w T. z dnia 8 maja 2020 r., umorzone śledztwo podjęto na nowo (załącznik nr 1, tom IV, k. 773).

Śmierć M. B.

W dniu 8 lutego 2015 r. w pomieszczeniu gospodarczym w budynku przy ul. P. w G. ujawniono zwłoki M. B.. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. nie stwierdzili na ciele mężczyzny śladów świadczących o uderzeniach. Lekarz J. K., stwierdzający zgon mężczyzny wskazał, iż czas zgonu nie jest znany i nie jest możliwe stwierdzenie udziału osób trzecich. Powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. i zabezpieczono zwłoki do momentu ich przekazania zakładowi pogrzebowemu (notatka urzędowa z dnia 8 lutego 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 33; karta informacyjna z dnia 8 lutego 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 34).

W dniu 8 lutego 2015 r. około godziny 10:25 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie M. B. i odnalezieniu jego zwłok w budynku gospodarczym w budynku przy ul. P. w G.. Przekazano jej informację, że lekarz stwierdzający zgon odnotował udział osób trzecich jako niemożliwy do stwierdzenia, na ciele zmarłego nie stwierdzono żadnych widocznych obrażeń, które miałyby charakter śladów po pobiciu, jak również nie wskazano okoliczności nasuwających podejrzenie bójki czy też innego podobnego zdarzenia. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator A. R. zadawała pytania dotyczące miejsca znalezienia zwłok, zamieszkania zmarłego, jego wieku, osób, które były na miejscu zdarzenia oraz rodziny zmarłego, dążąc jednocześnie do wyjaśnienia, czy na ciele mężczyzny nie stwierdzono widocznych obrażeń. Po zakończonej rozmowie prokurator ponownie skontaktowała się z oficerem dyżurnym w celu uzupełniającego wyjaśnienia, dlaczego zwłoki mężczyzny były zasinione.

Ostatecznie prokurator A. R. odstąpiła od zabezpieczenia zwłok i poleciła wykonanie czynności w trybie art. 307 k.p.k. (notatka służbowa, załącznik nr 6, tom I, k. 51).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokuratorem A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 8 lutego 2015 r. (załącznik nr 3 do protokołu z dnia 28 kwietnia 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VII, k. 1297-1303). Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 13 lutego 2015 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci M. B., tj. o przestępstwo z art. 151 k.k.,

wobec braku znamion czynu zabronionego. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 17 lutego 2015 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom I, k. 40-41).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

Śmierć E. O.

W dniu 27 kwietnia 2015 r. przy ul. D. w G. ujawniono zwłoki E. O.. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. nie stwierdzili udziału osób trzecich, odnaleźli list pożegnalny pozostawiony przez denatę, dokonali czynności rozpytania osoby zgłaszającej zdarzenie oraz przybyłą na miejsce zdarzenia rodzinę zmarłego. Lekarz stwierdzający zgon mężczyzny oświadczył, iż w jego ocenie było to samobójstwo i nie może stwierdzić, czy w zdarzeniu mogły brać udział osoby trzecie (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom I, k. 66; karta informacyjna z dnia 27 kwietnia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 67). Krewni zmarłego nie zgłosili wątpliwości co do okoliczności jego śmierci, wykluczając działanie osób trzecich i nie żądając sekcji zwłok (protokół przesłuchania osoby zawiadamiającej, załącznik nr 6, tom I, k. 69; oświadczenie z dnia 27 kwietnia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 74).

W dniu 27 kwietnia 2015 r. około godziny 9:30 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie w wyniku czynu samobójczego J. O. (powieszenie w mieszkaniu na klamce) i odnalezieniu jego zwłok w miejscu jego zamieszkania przy ul. D. w G.. Otrzymała ona informację, że zarówno funkcjonariusze policji, jak i lekarz stwierdzający zgon nie ujawnili żadnych śladów na ciele mogących wskazywać na przyczynienie się innej osoby do jego śmierci, a nadto J. O. pozostawił list pożegnalny o treści „nikomu nie będę zawadzał” (kserokopia listu, załącznik nr 6, tom I, k. 68). W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator A. R. zadawała pytania dotyczące miejsca znalezienia zwłok, zmierzając do ustalenia, czy na ciele zmarłego stwierdzono jakiekolwiek nasuwające wątpliwości obrażenia, czy zamieszkiwał sam oraz czy na miejscu zdarzenia funkcjonariusze stwierdzili ślady działania osób trzecich. Po zakończonej rozmowie prokurator ponownie skontaktowała się z dyżurnym, polecając zabezpieczenie pozostawionego przez zmarłego listu oraz przyjęcie zawiadomienia o popełnieniu

przestępstwa od lekarza, w sytuacji, gdyby wyraził on podejrzenie, że związek ze śmiercią mężczyzny mogły mieć osoby trzecie. Prokurator A. R. poleciła wykonanie czynności w trybie art. 307 k.p.k. i wydanie zwłok rodzinie, z zastrzeżeniem, iż w przypadku zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa należy wykonać czynności procesowe w trybie art. 308 k.p.k. (notatka służbowa, załącznik nr 6, tom I, k. 89).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokuratorem A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G., przeprowadzonej w dniu 27 kwietnia 2015 r. (załącznik nr 7 do protokołu z dnia 25 maja 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VII akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1399-1403).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 29 kwietnia 2015 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie doprowadzenia J. O. do targnięcia się na własne życie poprzez powieszenie się, tj. o przestępstwo z art. 151 k.k. Prokurator J. K. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 30 kwietnia 2015 r. zatwierdził postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom I, k. 75-76).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

Śmierć D. B.

W dniu 9 stycznia 2015 r. na ławce przy budynku lokalu „O.” w miejscowości W., gmina K., ujawniono zwłoki D. B.. Na miejsce zdarzenia przybył zespół ratownictwa medycznego, który stwierdził zgon D. B., a następnie lekarz medycyny, który potwierdził zgon mężczyzny i wykluczył udział osób trzecich. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. dokonali czynności rozpytania osoby zgłaszającej zdarzenie i odtworzyli zapis z okolicznego monitoringu. Zwłoki mężczyzny przekazano rodzinie (notatka urzędowa z dnia 9 stycznia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 102; pokwitowanie z dnia 9 stycznia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 103; karta informacyjna z dnia 9 stycznia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 104).

W dniu 9 stycznia 2016 r. o godzinie 4:20 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu w W., gmina K., zgonie D. B. i odnalezieniu jego zwłok na

ławce przed barem „O.”. Prokurator A. R. otrzymała informację, że lekarz stwierdził zgon z nieznanej przyczyny i wykluczył udział osób trzecich, zaś zapis monitoringu miejsca zdarzenia potwierdza informacje uzyskane przez funkcjonariuszy policji od osoby zgłaszającej zdarzenie. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator A. R. dopytywała o miejsce znalezienia zwłok, kwestię weryfikacji monitoringu oraz ustalenie czy na ciele zmarłego mężczyzny stwierdzono jakiekolwiek obrażenia. Po zakończonej rozmowie prokurator jeszcze dwukrotnie skontaktowała się z oficerem dyżurnym, w szczególności w celu polecenia zabezpieczenia monitoringu, wyjaśnienia okoliczności pozostawienia D. B. na ławce, przebiegu udzielanej pomocy medycznej i danych osoby, która tę wezwała. Poleciała sporządzenie notatki z ustaleń i przekazanie powyższej do Wydziału Kryminalnego, celem wydania postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, jeżeli nie zostanie złożone zawiadomienie o przestępstwie (no-tatka służbowa z dnia 11 stycznia 2016 r., załącznik nr 6, tom I, k. 130).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 9 stycznia 2016 r. (załącznik nr 1 do protokołu z dnia 6 maja 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VII akt sprawy PKXIV Ds. (...), k. 1316, 1319, 1321).

Po otrzymaniu materiałów w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci D. B. A. R. ponownie skontaktowała się z Komendą Powiatową Policji w G. nakazując załączenie zapisu monitoringu z miejsca zdarzenia do akt sprawy (notatka urzędowa z dnia 14 stycznia 2015 r., załącznik nr 6, tom I, k. 110). Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 12 stycznia 2016 r., na podstawie art. 17 §.1 pkt 2 k.p.k. odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci D. B., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. wobec braku znamion czynu zabronionego. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 15 stycznia 2016 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom I, k. 111-111v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

Śmierć W. P.

W dniu 23 czerwca 2017 r. w budynku przy ul. T. w G. ujawniono zwłoki W. P.. Na miejscu zdarzenia funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. zastali zespół ratownictwa medycznego, który oświadczył, że lekarz medycyny stwierdził nagłą śmierć mężczyzny z nieznanej przyczyny oraz brak jakichkolwiek obrażeń zewnętrznych na jego ciele, wykluczając udział osób trzecich. Następnie przybyła grupa operacyjno-dochodzeniowa z Komendy Powiatowej Policji w G., której funkcjonariusze dokonali rozpytania osób mieszkających w sąsiedztwie. Skontaktowano się z rodziną zmarłego, powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G., a następnie odstąpiono od dalszych czynności, przekazując zwłoki zakładowi pogrzebowemu (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom II, k. 243; pismo z 23 czerwca 2017 r., k. 247; karta zgonu, załącznik nr 6, tom II, k. 244-245)

W dniu 23 czerwca 2017 r. o godzinie 16:25 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie W. P. i odnalezieniu jego zwłok w miejscu zamieszkania przy ul. T. w G.. Prokurator otrzymała informację, że lekarz stwierdzający zgon nie określił przyczyny zgonu, jednakże nie stwierdził oznak wskazujących na udział innej osoby. Na ciele mężczyzny nie stwierdzono widocznych obrażeń, a na miejscu zdarzenia nie ujawniono śladów mogących nasuwać podejrzenie przyczynienia się do śmierci mężczyzny przez inne osoby. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator dążyła do uszczegółowienia uzyskanych danych. Poruszyła nadto kwestie okoliczności, w których ostatnio widziany był W. P. oraz czy sąsiedzi nie słyszeli odgłosów, mogących świadczyć o awanturze na miejscu zdarzenia. A. R. odstąpiła od czynności procesowych, w tym zabezpieczenia zwłok, które zostały przekazane do zakładu pogrzebowego, poprzestając na sporządzeniu notatki i przekazaniu jej do Wydziału Kryminalnego (załącznik nr 6, tom II, k. 269).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 23 czerwca 2017 r. (załącznik nr 3 do protokołu z dnia 28 maja 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VIII akt sprawy PKXIV Ds. (...), k. 1413).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 27 czerwca 2017 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci W. P., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 29 czerwca 2017 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom II, k. 260-261).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

Śmierć P. D.

W dniu 24 kwietnia 2018 r. w budynku przy ul. Ż. w G. ujawniono zwłoki P. D.. Na miejsce zdarzenia przybył zespół ratownictwa medycznego wraz lekarzem medycyny E. J., który stwierdził zgon mężczyzny z nieznanej przyczyny oraz brak jakichkolwiek obrażeń zewnętrznych na jego ciele, wykluczając udział osób trzecich. W mieszkaniu panował porządek, a ciało mężczyzny nie posiadało żadnych widocznych obrażeń. Funkcjonariusze policji dokonali rozpytania osoby zgłaszającej zdarzenie. Powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. i na mocy decyzji prokurator A. R. odstąpiono od dalszych czynności, przekazując ciało zmarłego rodzinie, która nie zgłosiła wątpliwości co do okoliczności śmierci i nie żądała sekcji zwłok (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom II, k. 306; karta medycznych czynności ratunkowych, załącznik nr 6, tom II, k. 307; oświadczenie z 24 kwietnia 2018 r., k. 308).

W dniu 24 kwietnia 2018 r. o godzinie 18:41 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie P. D. i odnalezieniu jego zwłok w miejscu zamieszkania H. B. przy ul. Ż. w G.. Lekarz stwierdzający zgon określił przyczynę zgonu jako „nieznaną”, nie zgłosił oznak wskazujących na udział osób trzecich, stwierdzając brak obrażeń na ciele zmarłego mężczyzny. Będący na miejscu zdarzenia funkcjonariusze policji nie ujawnili śladów mogących nasuwać podejrzenie przyczynienia się do śmierci mężczyzny przez inne osoby. W rozmowie z oficerem dyżurnym, uzupełniając przekazane jej informacje, prokurator pytała o okoliczności dotyczące udzielonej pokrzywdzonemu pomocy medycznej i ustalenia poczynione przez lekarza stwierdzającego zgon. Dążyła również do wyjaśnienia powodów pobytu P. D. w mieszkaniu H. B.. Prokurator poleciła wykonanie

czynności w trybie art. 307 k.p.k., wydanie zwłok rodzinie, sporządzenie notatki i przekazanie jej do Wydziału Kryminalnego, zaznaczając, że w przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa należy wykonać czynności w trybie art. 308 k.p.k. (notatka służbowa z dnia 25 kwietnia 2018 r., załącznik nr 6, tom II, k. 319).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 24 kwietnia 2018 r. (załącznik nr 5 do protokołu odsłuchu z dnia 25 czerwca 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VIII akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1481).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 27 kwietnia 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci P. D., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 30 kwietnia 2018 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom II, k. 309-309v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

W oświadczeniu z dnia 5 grudnia 2018 r. prokurator A. R. wskazała, iż w sprawie o sygn. akt: PR Ds. (...) po uzyskaniu w czasie pełnionego dyżuru informacji o śmierci człowieka, nie podjęła ani nie poleciła wykonania procesowych czynności śledczych, ponieważ przekazane jej okoliczności zdarzenia wskazywały na brak udziału osób trzecich i nie zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Oświadczyła przy tym, że informacja o ujawnionym zgonie nie była w jej ocenie sprawą o zabójstwo lub inne poważne przestępstwo, którego skutkiem byłaby śmierć człowieka (załącznik nr 6, tom IV, k. 629-630).

Śmierć P. B.

W dniu 23 maja 2018 r. w budynku przy ul. M. w G. ujawniono zwłoki P. B.. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. na miejscu zdarzenia zastali matkę zmarłego oraz lekarza, który stwierdził porażenie prądem i prawdopodobne samobójstwo mężczyzny. O zdarzeniu powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G., na mocy decyzji prokuratora A. R. wykonano czynności w trybie art. 307 k.p.k. i przekazano ciało rodzinie zmarłego (notatka urzędowa z dnia

23 maja 2018 r., załącznik nr 6, tom II, k. 357; karta informacyjna o stwierdzeniu zgonu z dnia 23 maja 2018 r., załącznik nr 6, tom II, k. 358). Rodzina P. B. wykluczyła, iż związek z jego śmiercią mogły mieć inne osoby (protokół przesłuchania świadka z 24 maja 2018 r., załącznik nr 6, tom II, k. 359v).

W dniu 23 maja 2018 r. o godzinie 20:05 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie w wyniku czynu samobójczego P. B. i odnalezieniu jego zwłok w miejscu zamieszkania przy ul. M. w G.. Prokurator A. R. otrzymała informację, że podjęta próba reanimacji P. B. była nieskuteczna i zarówno funkcjonariusze policji, jak i lekarz stwierdzający zgon nie ujawnili żadnych oznak mogących wskazywać na przyczynienie się innej osoby do śmierci mężczyzny. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator dopytywała czy mężczyznę próbowano reanimować, czy matka zmarłego była obecna na miejscu w czasie zdarzenia oraz czy funkcjonariusze policji stwierdzili ślady świadczące o udziale innych osób w zdarzeniu. Dążyła również do wyjaśnienia, czy ktoś mógł znęcać się nad mężczyzną. Prokurator poleciła wykonanie czynności w trybie art. 307 k.p.k., wydanie zwłok rodzinie, sporządzenie notatki i przekazanie powyższej do Wydziału Kryminalnego celem odmowy wszczęcia śledztwa, jeżeli nie zmienią się okoliczności i nie zostanie złożone zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (notatka służbowa, załącznik nr 6, tom II, k. 376).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 23 maja 2018 r. (załącznik nr 2 do protokołu odsłuchu z dnia 25 czerwca 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VIII akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1469).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 24 maja 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie doprowadzenia P. B. do targnięcia się na własne życie poprzez porażenie prądem, tj. o przestępstwo z art. 151 k.k. Asesor Prokuratury Rejonowej w G. I. L. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 25 maja 2018 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom II, k. 364-364v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

W oświadczeniu z dnia 5 grudnia 2018 r. prokurator A. R. wskazała, iż w sprawie o sygn. akt PR Ds. (...) po uzyskaniu w czasie pełnionego dyżuru informacji o śmierci człowieka, nie podjęła ani nie poleciła wykonania procesowych czynności śledczych, ponieważ przekazane jej okoliczności zdarzenia wskazywały na brak udziału osób trzecich i nie zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Oświadczyła przy tym, że informacja o ujawnionym zgonie nie była w jej ocenie sprawą o zabójstwo lub inne poważne przestępstwo, którego skutkiem byłaby śmierć człowieka (załącznik nr 6, tom IV, k. 629-630).

Śmierć J. C.

W dniu 9 września 2018 r. nad stawem na terenie prywatnym w miejscowości M., gmina K., ujawniono zwłoki J. C.. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. na miejscu zastali osobę zgłaszającą zdarzenie. Przybyły wraz z zespołem ratownictwa medycznego lekarz stwierdził zgon nagły z przyczyn nieznanych, wykluczając działanie osób trzecich (karta informacyjna z dnia 9 września 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 611). Rodzina zmarłego nie żądała przeprowadzenia sekcji zwłok i wykluczyła działanie osób trzecich, w związku z czym wydano jej zwłoki mężczyzny (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom IV, k. 610; oświadczenie z 9 września 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 612).

W dniu 9 września 2018 r. o godzinie 10:38 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu w miejscowości M., gmina K., zgonie J. C. i odnalezieniu jego zwłok na prywatnym, ogrodzonym terenie nad stawem. Otrzymała informację, że lekarz stwierdził zgon z nieznaną przyczyną i wykluczył udział osób trzecich, na ciele mężczyzny nie ujawniono żadnych śladów mogących nasuwać podejrzenie przyczynienia się do jego śmierci innej osoby, a nadto nie zgłoszono podejrzenia popełnienia przestępstwa i nikt nie wskazywał na możliwość udziału innych osób. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator zadawała precyzujące pytania dotyczące miejsca znalezienia zwłok, wieku mężczyzny. Interesowała się jakie przedmioty zmarły miał przy sobie, jak również dążyła do wyjaśnienia, czy na jego ciele widoczne były jakiegokolwiek obrażenia. A. R. poprzestała na poleceniu wykonania czynności sprawdzających w trybie art. 307 k.p.k., wydaniu zwłok

rodzinie, sporządzeniu notatki i przekazaniu materiałów do Wydziału Kryminalnego, informując, że w przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub uzyskania nowych, wymagających sprawdzenia informacji lub wątpliwości rodziny co do śmierci J. C., należy wykonać czynności w trybie art. 308 k.p.k. W dniu 10 września 2018 r. została poinformowana, iż w sprawie nie były podejmowane czynności procesowe w trybie art. 308 k.p.k. (notatka służbowa z dnia 10 września 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 624).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokuratorem A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 9 września 2018 r. (załącznik nr 4 do protokołu odsłuchu z dnia 25 czerwca 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VIII akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1477).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 29 maja 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci J. C., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 13 września 2018 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom IV, k. 615-615v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

W oświadczeniu z dnia 5 grudnia 2018 r. prokurator A. R. wskazała, iż w sprawie o sygn. akt PR Ds. (...) po uzyskaniu w czasie pełnionego dyżuru informacji o śmierci człowieka, nie podjęła ani nie poleciła wykonania procesowych czynności śledczych, ponieważ przekazane jej okoliczności zdarzenia wskazywały na brak udziału osób trzecich i nie zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Oświadczyła przy tym, że informacja o ujawnionym zgonie nie była w jej ocenie sprawą o zabójstwo lub inne poważne przestępstwo, którego skutkiem byłaby śmierć człowieka (załącznik nr 6, tom IV, k. 629-630).

Śmierć T. R.

W dniu 9 października 2018 r. ujawniono zwłoki T. R. w miejscu jej zamieszkania przy ul. P. w G.. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w G. stwierdzili brak śladów włamania oraz innych śladów świadczących o popełnieniu przestępstwa, jak również brak widocznych obrażeń na ciele kobiety. Rozpytano sąsiadów oraz

zgłaszającego na temat denatki. Na miejsce zdarzenia wezwano zespół ratownictwa medycznego, który odstąpił od czynności medycznych i lekarza dyżurującego, który stwierdził zgon T. R. (karta informacyjna z dnia 9 października 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 637; karta odstąpienia od czynności medycznych, k. 638). Powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. oraz rodzinę zmarłej T. R., której na mocy decyzji prokuratora A. R. przekazano ciało (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom IV, k. 636). Rodzina nie zgłosiła podejrzeń, iż w śmierć mogły być zaangażowane osoby trzecie (notatka urzędowa, załącznik nr 6, tom IV, k. 636; pokwitowanie z dnia 9 października 2018 r., k. 639).

W dniu 9 października 2018 r. około godziny 15:15 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie T. R. i odnalezieniu jej zwłok w miejscu zamieszkania przy ul. P. w G.. Prokurator A. R. otrzymała informację, że zgon nastąpił około 3 bądź 4 dni wcześniej, mieszkanie zmarłej było zamknięte na klucz, nie było śladów włamania, penetracji oraz żadnych innych śladów, w tym oznak na ciele mogących wskazywać, że do śmierci kobiety przyczyniła się inna osoba, a lekarz stwierdzający zgon również nie zgłosił takiego podejrzenia. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator zadawała pytania zmierzające do upewnienia się, że na miejscu zdarzenia nie znaleziono śladów świadczących o udziale osób trzecich i drzwi mieszkania zmarłej były zamknięte. A. R. podjęła decyzję o odstąpieniu od czynności procesowych, poprzestając na sporządzeniu notatki (notatka służbowa, załącznik nr 6, tom IV, k. 653).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokurator A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 9 października 2018 r. (załącznik nr 3 do protokołu odtworzenia zapisu z dnia 12 sierpnia 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom IX akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1609).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z 16 października 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci T. R., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k.

w dniu 18 października 2018 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom IV, k. 642-642v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

W oświadczeniu z dnia 5 grudnia 2018 r. prokurator A. R. wskazała, iż w tej sprawie, po uzyskaniu w czasie pełnionego dyżuru informacji o śmierci człowieka, nie podjęła ani nie poleciła wykonania procesowych czynności śledczych, ponieważ przekazane jej okoliczności zdarzenia wskazywały na brak udziału osób trzecich i nie zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Oświadczyła przy tym, że informacja o ujawnionym zgonie nie była w jej ocenie sprawą o zabójstwo lub inne poważne przestępstwo, którego skutkiem byłaby śmierć człowieka (załącznik nr 6, tom IV, k. 629-630).

Śmierć M. I.

W dniu 13 października 2018 r. pod wiatą na terenie prywatnej posesji przy ul. P. w G. ujawniono zwłoki M. I.. Na miejsce zdarzenia wezwano zespół ratownictwa medycznego, który przystąpił do resuscytacji mężczyzny, jednakże z wynikiem negatywnym. Odstąpiono od czynności medycznych, lekarz dyżurny E. J. stwierdził zgon i brak na ciele zmarłego widocznych obrażeń. Powiadomiono dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. i na mocy decyzji prokurator A. R. przekazano ciało rodzinie zmarłego (notatka urzędowa z dnia 14 października 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 666; karta odstąpienia od czynności medycznych z dnia 13 października 2018 r., k. 668; karta odstąpienia od czynności medycznych, k. 668). Rodzina zmarłego nie zgłosiła podejrzeń, iż w jego śmierć mogły być zaangażowane inne osoby (notatka urzędowa z dnia 14 października 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 666; oświadczenie z dnia 13 października 2018 r., k. 667). W dniu 13 października 2018 r. o godzinie 21:45 prokurator A. R. została poinformowana telefonicznie przez oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w G. o ujawnionym w tym dniu zgonie M. I. i odnalezieniu jego zwłok pod wiatą na terenie prywatnej posesji przy ul. P. w G.. Prokurator otrzymała informację, że lekarz stwierdzający zgon nie chciał wypowiadać się co do ewentualnego udziału osób trzecich, przy czym nie zgłosił on podejrzeń udziału innej osoby, a funkcjonariusze policji również nie zgłosili wątpliwości w tym przedmiocie, stwierdzając brak widocznych obrażeń na ciele mężczyzny. Rodzina zmarłego

wykluczyła udział osób trzecich. W rozmowie z oficerem dyżurnym prokurator dopytywała o ustalenia dokonane przez lekarza, zmierzając do wyjaśnienia, czy zgłosił on podejrzenie udziału osób trzecich bądź powziął jakąś wątpliwość w tym przedmiocie. Wyjaśniała także wątpliwości odnoszące się do miejsca znalezienia zwłok oraz ustalenia, że śmierć nie nastąpiła w wyniku upadku, ale zatrzymania akcji serca. Prokurator A. R. poleciła wykonanie czynności sprawdzających w trybie art. 307 k.p.k. oraz wydanie zwłok rodzinie wskazując, iż w przypadku braku zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa i żądania przeprowadzenia sekcji zwłok, należy sporządzić notatkę i przekazać ją Wydziałowi Kryminalnemu (notatka służbowa z dnia 15 października 2018 r., załącznik nr 6, tom IV, k. 685).

Zarówno treść notatki urzędowej, jak i służbowej odpowiadają zapisowi treści rozmowy telefonicznej pomiędzy prokuratorem A. R. i oficerem dyżurnym Komendy Powiatowej Policji w G. przeprowadzonej w dniu 13 października 2018 r. (załącznik nr 3 do protokołu odtworzenia zapisu z dnia 7 lipca 2020 r. - stenogram z odsłuchu, tom VIII akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1499).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w G. z 19 października 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego, odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci M. I., tj. o przestępstwo z art. 155 k.k. Prokurator A. R. na podstawie art. 305 § 3 k.p.k. w dniu 22 października 2018 r. zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (załącznik nr 6, tom IV, k. 673-673v).

Powyższe postępowanie nie zostało podjęte.

W oświadczeniu z dnia 5 grudnia 2018 r. prokurator A. R. wskazała, iż w tej sprawie, po uzyskaniu w czasie pełnionego dyżuru informacji o śmierci człowieka, nie podjęła ani nie poleciła wykonania procesowych czynności śledczych, ponieważ przekazane jej okoliczności zdarzenia wskazywały na brak udziału osób trzecich i nie zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Oświadczyła przy tym, że informacja o ujawnionym zgonie nie była w jej ocenie sprawą o zabójstwo lub inne poważne przestępstwo, którego skutkiem byłaby śmierć człowieka (załącznik nr 6, tom IV, k. 629-630).

Powyższy stan faktyczny Sąd Najwyższy ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy prowadzonej przez

Prokuraturę Krajową Wydział Spraw Wewnętrznych pod sygn. PK XIV Ds. (...) oraz dołączonych załączników.

Zgromadzone i przedstawione przez wnioskodawcę dowody oceniono jako zasadniczo wiarygodne. Sąd oparł się o materiały zawarte w aktach, w szczególności dokumentujące okoliczności ujawnienia zwłok poszczególnych osób i decyzje podejmowane w tym zakresie przez prokurator A. R. (kopie akt głównych i podręcznych postępowań dotyczących ujawnienia zwłok). Istotne znaczenie miały również dowody pozwalające odtworzyć precyzyjnie przebieg i treść rozmów telefonicznych oficerów dyżurnych Komendy Powiatowej Policji w G. z pełniącą dyżury prokurator. Wiarygodne były protokoły oględzin oraz opinie biegłych. Brak było podstaw odmówienia wiarygodności zeznaniom przesłuchiwanym osób, w tym znajomych J. S., funkcjonariuszy policji, lekarzy dokonujących czynności stwierdzenia zgonu. Jako szczerze, aczkolwiek niedające podstaw do czynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych w zakresie niedopełnienia obowiązków przez prokurator A. R., uznano zeznania rodziców J. S. oraz D.O., właścicielki zakładu pogrzebowego. Do wyników przeprowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w T. eksperymentu procesowego sąd podszedł z dużą ostrożnością.

Jako zasługujące na uwzględnienie uznano także oświadczenie złożone pisemnie w toku postępowania immunitetowego przez prokurator objętą wnioskiem, jak też jej stanowisko przedstawione na posiedzeniu.

Ocena prawna

W pierwszym rzędzie przypomnieć należy, że istotą postępowania delibacyjnego nie jest dokonanie prawnokarnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego, czy to co do popełnienia przez prokuratora przestępstwa, czy choćby tylko co do zasadności wniesienia oskarżenia. Sąd dyscyplinarny bada czy zgromadzone w toku śledztwa dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie, że prokurator ten popełnił przestępstwo, w kontekście art. 313 § 1 k.p.k., a co za tym idzie czy uprawnione może być przedstawienie mu zarzutu. Immunitet chroni bowiem wolność decyzji procesowych podejmowanych przez prokuratora i zapobiega wywieraniu na niego nieformalnego nacisku środkami przewidzianymi w postępowaniu karnym, np. przez wszczęcie postępowania karnego opartego na bezpodstawnych zarzutach. Jego celem jest ochrona zaufania publicznego do

wymiaru sprawiedliwości przez zapobieganie pochopnemu podważaniu jego powagi, a nie ochrona grupy funkcjonariuszy państwowych przed odpowiedzialnością karną za popełnione przestępstwa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2017 roku, sygn. SNO 33/16, Lex 2255333).

Postępowanie o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest więc wyłącznie postępowaniem incydentalnym w ramach toczącego się postępowania przygotowawczego (lub sądowego, w sprawach, w których wniosek złożył oskarżyciel prywatny lub subsydiarny). Sąd dyscyplinarny nie musi mieć pewności, że przestępstwo zarzucane we wniosku faktycznie zostało przez prokuratora popełnione. Wydaje on uchwałę zezwalającą na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokuratora przestępstwa. Nie jest wymagane przekonanie o winie prokuratora, co ustala się dopiero i wyłącznie w postępowaniu karnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 roku, sygn. I DO 27/18, Lex 2615863, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 roku, sygn. SNO 18/18, Lex 2515772, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2018 roku, sygn. SNO 54/17, Lex 2511522).

Podniesione przez prokurator A. R. argumenty, w tym związane z brakiem zamiaru popełnienia przestępstwa okazały się trafne, bowiem materiał dowodowy zgromadzony i przedstawiony przez wnioskującego prokuratora, nie wykazał istnienia dowodów mogących się tym twierdzeniom skutecznie przeciwstawić. Rozważając ocenę prawną ustalonych jak wyżej okoliczności, w kontekście istnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, Sąd Najwyższy uznał, że podejrzenia takiego stwierdzić nie sposób. Wniosek taki przy tym wynika tak z okoliczności faktycznych, mających stanowić w ocenie wnioskodawcy podstawę dowodową, jak i prawnych, związanych ze znamionami przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.

Istota zarzutu, które wnioskodawca chciałby zarzucić objętej wnioskiem prokurator, sprowadza się do powziętego z góry zamiaru działania polegającego na niedopełnianiu obowiązków określonych w art. 209 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k. Art. 209 § 2 i 3 k.p.k. stanowi, że oględzin zwłok dokonuje prokurator, z udziałem biegłego lekarza, w miarę możliwości z zakresu medycyny sądowej, zaś w

wypadkach niecierpiących zwłoki oględzin dokonuje policja z obowiązkiem niezwłocznego powiadomienia prokuratora. Oględzin tych dokonuje się na miejscu znalezienia zwłok. Zgodnie z art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k. celem postępowania przygotowawczego jest ustalenie czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo.

W ocenie prokuratora z Prokuratury Krajowej, w opisanych dziesięciu przypadkach zaistniały przesłanki uzasadniające niezbędność udania się na miejsca ujawnienia zwłok, przeprowadzenia oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia z udziałem biegłego lekarza, zarządzenia czynności zmierzających do ujawnienia śladów na miejscu zdarzenia oraz zarządzenia zabezpieczenia zwłok i dokonania ich otwarcia celem ustalenia przyczyny śmierci oraz tego czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowił on przestępstwo. Niepodjęcie tych czynności, w ocenie wnioskodawcy, uniemożliwiło dokonanie kategoriycznych ustaleń czy śmierć nastąpiła w wyniku przestępstwa, działając na szkodę interesu publicznego i prywatnego.

Wnioskodawca zdaje się jednak nie dostrzegać, że w oparciu o art. 209 § 1 k.p.k. oględziny i otwarcie zwłok przeprowadza się tylko wtedy, gdy zachodzi podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci. W sferze ustaleń faktycznych istnieje w tym zakresie zasadniczy brak, niepozwalający na przyjęcie dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia wskazanego przestępstwa przez prokurator A. R.. W żadnym z dziesięciu ujawnionych przypadków śmierci gwałtownej wnioskujący nie wykazał, aby dyżurująca wówczas z ramienia Prokuratury Rejonowej w G. objęta wnioskiem prokurator celowo i świadomie dążyła do uniemożliwienia dokonania kategoriycznych ustaleń czy śmierć nastąpiła w wyniku przestępstwa, mając świadomość, że zachodzi podejrzenie jego popełnienia, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego i prywatnego. Było natomiast wprost przeciwnie - prokurator uzyskując telefonicznie informacje o ujawnieniu zwłok, po wysłuchaniu relacji oficera dyżurnego miejscowej jednostki policji, dopytywała o dalsze szczegóły, mogące wywołać podejrzenie popełnienia przestępstwa lub też je całkowicie zniwelować. W żadnym z objętych wnioskiem przypadków wnioskodawca nie przedstawił tego rodzaju okoliczności, które winny były wywołać u A. R. podejrzenie, że śmierć nastąpiła w wyniku przestępstwa, co uzasadniałoby

konieczność podjęcia przez nią czynności procesowych na miejscu odnalezienia zwłok.

Z wniosku wynika, iż prokurator wnioskodawca stoi na stanowisku, że czynności procesowe w postaci co najmniej oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia należy podejmować w każdym przypadku, gdy przyczyna śmierci gwałtownej nie została ustalona przez lekarza stwierdzającego zgon. Założenie to stanowi zasadniczą oś wniosku, w oparciu o którą czynione są dalsze wywody, mające stanowić podstawę faktyczno-prawną zarzutu. Pogląd prezentowany we wniosku jest jednak błędny, jako że oparty o założenia nieznajdujące normatywnego uzasadnienia.

W medycynie formułuje się trzy zasadnicze rodzaje śmierci, tj. śmierć naturalną, wynikającą z procesu starzenia się; śmierć z przyczyn chorobowych samoistnych, powolną lub nagłą oraz śmierć gwałtowną z przyczyn urazowych, w następstwie szkodliwego działania czynników zewnętrznych (K. Witkowska, Oględziny. Aspekty procesowe i kryminalistyczne, Warszawa 2013, str. 211).

Twierdzenie, iż rolą postępowania przygotowawczego jest kategoryczne ustalenie przyczyn śmierci człowieka, nie znajduje umocowania w obowiązujących przepisach. Co prawda oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia dokonuje się zgodnie z art. 209 § 1 k.p.k. w przypadku jedynie zwykłego podejrzenia popełnienia przestępstwa, które nie musi być uzasadnione, jednak pamiętać należy, że jest to czynność procesowa, która oznacza faktyczne wszczęcie postępowania karnego, do czego już wymagane jest uzasadnienie owego podejrzenia (art. 303 k.p.k.). Prokurator R. uznając, że przekazywane jej telefonicznie informacje nie uzasadniają podejrzenia popełnienia przestępstwa, trafnie polecała policji sprawdzenia posiadanych informacji, nasuwających li tylko przypuszczenie, że mogło dojść do popełnienia przestępstwa. Że były to decyzje trafne świadczy także fakt, że spośród dziesięciu kwestionowanych przez wnioskodawcę spraw, w których w jego ocenie winno zostać wszczęte postępowanie (w wyniku podjęcia czynności wymagających sporządzenia protokołu), dziewięć prawomocnie zakończonych odmową wszczęcia postępowania nie zostało podjętych. Nigdy nie wykonano w nich jakichkolwiek czynności zmierzających do realizacji celów postępowania karnego, których rzekomo zaniechała prokurator A. R..

Pozwala to na postawienie tezy, że czynione przez nią ad hoc w czasie dyżuru ustalenia, w ramach zleczanych postępowań sprawdzających, były trafne, a wydane następnie decyzje odmawiające wszczęcia postępowania karnego prawidłowe. Co prawda brak podjęcia niepowtarzalnych czynności procesowych na miejscu zdarzenia mógł pozbawić postępowanie karne możliwości ujawnienia śladów i dowodów mogących mieć znaczenie dla kluczowych ustaleń w sprawie, jednak czynności te można było realizować tylko w razie zaistnienia podejrzenia popełnienia przestępstwa, którego w ocenie prokurator objętej wnioskiem nie było. Czynności, w szczególności związane z oględzinami zewnętrznymi i otwarciem zwłok, jak też te z udziałem świadków, można było wszak przeprowadzić na dalszym etapie postępowania, w razie istnienia ku temu przesłanek. Brak realizacji takich działań, w tym w oparciu o art. 327 § 3 k.p.k., wskazuje, że w istocie podejrzenie popełnienia przestępstwa nie zaistniało, nie tylko w świadomości prokurator A. R..

Jedynym postępowaniem, w którym prokurator uznał, że zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, jest sprawa związana z ujawnieniem zwłok J.S.. Podjęte jednak czynności procesowe, w tym uzyskane wyniki oględzin i otwarcia zwłok, przesłuchania świadków, uzyskane opinie biegłych, a także wnioski wypływające z przeprowadzonego eksperymentu procesowego oraz pozostałe uzyskane dowody, zdają się potwierdzać dokonaną w dniu zdarzenia ocenę prawną prokurator A. R.. Nikomu w sprawie nie przedstawiono żadnych zarzutów, a śledztwo było już dwukrotnie umarzane i ponownie podejmowane, w wyniku interwencji ojca zmarłego, który, jak wynika z akt śledztwa, nie potrafił się pogodzić ze śmiercią swojego jedynego dziecka.

Jak już wskazano powyżej, nietrafne jest założenie przyjęte przez wnioskodawcę, jakoby każdy przypadek śmierci gwałtownej uzasadniał konieczność wszczęcia postępowania karnego, dla wyjaśnienia jej okoliczności, w szczególności przyczyn zgonu. W ślad za R. A. Stefańskim (Oględziny i otwarcie zwłok jako czynności procesowe, Prokuratura i Prawo 2005, Nr 3, str. 31-33) wskazać należy, iż oględziny zewnętrzne i otwarcie zwłok przeprowadza się tylko wtedy, jeżeli zachodzi podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci. Nie jest konieczne przeprowadzenie oględzin i otwarcie zwłok w każdym wypadku podejrzenia zadania

śmierci gwałtownej, będącej wynikiem działania czynników zewnętrznych, które uszkodzają lub niszczą ważne dla życia narządy. Śmierć gwałtowna może być spowodowana działaniem przestępnym, samobójczym lub być wynikiem nieszczęśliwego wypadku. Konieczność badania okoliczności śmierci zawsze uzależniona jest od wstępnych poczynionych ustaleń, które wzbudzą podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci lub nie. Autor ten podkreśla, że ze względów pragmatycznych dopuszcza się przeprowadzenie oględzin zewnętrznych w każdym wypadku istnienia symptomów świadczących o tym, że zgon nie nastąpił z przyczyn naturalnych, a także przy braku możliwości stwierdzenia przyczyny zgonu, które to czynności dopiero mogą wykluczyć, iż śmierć jest wynikiem zachowania przestępnego, ale działania te nie mają oparcia ustawowego.

Wydaje się, że wnioskodawca za obowiązek dyżurującej prokurator uznał właśnie ów zwyczaj, zarzucając jej brak realizacji niezbędnych, w jego ocenie, czynności. Na problem ten wskazywano zresztą w literaturze, podkreślając dylemat wszczynania postępowania pomimo braku uzasadnionego podejrzenia przestępstwa, po to tylko, aby zarządzić sekcję zwłok i podejrzenie to ewentualnie uzasadnić *ex post*, albo postępowania nie wszczynać z powodu braku istnienia podejrzenia, co groziło możliwością nieujawnienia przestępstwa (por. R. Kmiecik, *Oględziny w procesie karnym*. Niektóre zagadnienia formalno-dowodowe, *Annales UMCS* 1984, nr 1, s. 93-94).

Praktyka wskazuje, że poza przypadkami przestępnego spowodowania śmierci, policja i prokurator wdrażają czynności w trybie art. 308 k.p.k. również w celu ustalenia przyczyny zgonu i jego okoliczności, w tym oględziny zwłok, także wówczas, gdy przesłanka podejrzenia popełnienia przestępstwa nie zachodzi (por. K. Witkowska, *Wartość dowodowa oględzin zwłok*, *Prok. i Pr.* 2007 nr 10, str. 132). Obowiązujące przepisy natomiast jasno wskazują, iż nie jest konieczne przeprowadzenie oględzin i otwarcia zwłok w każdym wypadku podejrzenia zadania śmierci gwałtownej. Nie każdy taki przypadek nasuwa sam przez się podejrzenie popełnienia przestępstwa i powoduje, że tylko w toku skrupulatnie przeprowadzonego postępowania przygotowawczego powinno nastąpić ustalenie przyczyn zgonu (Medycyna sądowa, red. B. Popielski, J. Kobiela, Warszawa 1972, str. 59-60; R. A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego*. Tom II.

Komentarz do art. 167-296, Warszawa 2019, str. 649-650; K. Witkowska, Oględziny. Aspekty procesowe i kryminalistyczne, Warszawa 2013, str. 49).

Wskazuje się, że jako kryteria dokonywania oceny zasadności podejmowania czynności procesowych związanych z ujawnieniem zwłok brać należy pod uwagę w szczególności zgony osób względnie młodych, wiedzę na temat zdrowia osoby zmarłej, szczególnie o chorobach lub wiedzy zaprzeczającej poważnym schorzeniom, podejrzane wydarzenia lub osoby w środowisku denata krótko przed śmiercią, odkrycie ciała w miejscach mało ruchliwych, odludnych, przypadki odkrycia zwłok w mieszkaniach, w których panuje duży nieład lub przeciwnie, przesadna czystość i porządek, wreszcie rodzące wątpliwości zachowanie osób najbliższych denata lub zgłaszających odkrycie ciała (por. M. Gabriel-Węglowski, Regulamin prokuratury. § 96-220 i § 245- 260. Komentarz, Warszawa 2009, str. 55-56).

Prokurator A. R., jak wynika tak z notatek sporządzanych przez policję, jak i jej własnych oraz zabezpieczonych treści rozmów telefonicznych, szczegółowo weryfikowała przedstawiane jej informacje dotyczące okoliczności ujawnienia zwłok i możliwych przyczyn śmierci objętych wnioskiem osób. Dotyczyło to także przypadku J.S., w przypadku którego zgłaszający się na policję rodzice podejrzewali, że jego kłótnia z ojcem mogła wywołać u niego myśli o samobójstwie. Teren leśny miejsca odnalezienia zwłok, czy też odcięcie (odczepienie) zwłok i ułożenie ich na trawie nie były z pewnością przesłankami powzięcia podejrzenia popełnienia przestępstwa. Nieprawdą jest twierdzenie zawarte we wniosku, że prokurator uzyskała informację o niemożności zaczepienia przewodu służącego za pętlę wisielczą na gałęzi drzewa. Okoliczności takie pojawiły się dopiero w trakcie eksperymentu procesowego przeprowadzonego na miejscu ujawnienia zwłok kilka lat od tego zdarzenia, a twierdzenia wyrażane przez świadków w tym zakresie podczas omawianej czynności budzą zasadnicze wątpliwości co do ich wiarygodności. W czasie rozmowy telefonicznej prokurator uzyskała informację, że doszło do śmierci samobójczej, w związku z którą nie ma żadnych okoliczności mogących wskazywać na możliwość zaistnienia przestępstwa. W związku z powyższym, wobec przyjętego braku podejrzenia przestępstwa, potwierdzonego na

ówczesnym etapie przez rodzinę zmarłego, przeprowadzanie oględzin i sekcji zwłok czy też zabezpieczanie pętli wisielczej nie było zasadne.

(...)

W odniesieniu do zgonu M. B., miejsce ujawnienia zwłok czy też ich zabarwienie, które było przedmiotem szczególnego zainteresowania prokurator objętej wnioskiem, nie musiało wzbudzić u niej podejrzenia popełnienia przestępstwa. Nawet bowiem wątpliwości co do przyczyny zgonu nie są równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że przyczyna owa mogła być przestępcza. Co więcej, prokurator A. R. w rozmowie telefonicznej, na co powołuje się wnioskodawca, wprost stwierdziła, że nie widzi podstaw do podejmowania czynności procesowych - co wszak wyklucza możliwość zarzucenia jej umyślnego niedopełnienia obowiązków.

Także fakt niezamknięcia drzwi mieszkania na klucz, przy uwzględnieniu wszystkich pozostałych okoliczności sprawy, nie stanowi samoistnej przesłanki do przyjęcia podejrzenia popełnienia przestępstwa, jak wywodzi wnioskodawca w zakresie ujawnienia zwłok J. O..

Powodem wdrożenia postępowania karnego w odniesieniu do zgonu D. B. miałyby być, zgodnie z wnioskiem, konieczność ustalenia przyczyny jego śmierci. A. R. tymczasem przedstawiono informacje, wsparte także oględzinami monitoringu obejmującego miejsce ujawnienia zwłok, że w jego śmierć nie były zaangażowane osoby trzecie, w związku z czym ujawnione okoliczności nie wzbudziły u niej podejrzenia popełnienia przestępstwa.

Także co do śmierci W. P. prokurator nie wskazał, z czego miałyby wynikać związane z nią podejrzenie popełnienia przestępstwa (nie stanowi tego drobny krwawy ślad pod nosem zmarłego czy jego częściowe roznegliżowanie, zważywszy że zwłoki ujawniono w łóżku).

Żadnych realnych przyczyn mogących uzasadniać podejrzenie popełnienia przestępstwa nie wykazano także co do śmierci P. D.. Zasadniczym argumentem wnioskodawcy jest brak wskazania przyczyny śmierci przez lekarza stwierdzającego zgon.

Podobnie ocenić należy sytuację związaną z ujawnieniem zwłok P.B.. Wnioskodawca akcentując nietypowy sposób wywołania śmierci (porażenie

prądem), pominął całkowicie uzyskane od rodziny zmarłego informacje dotyczące jego trudnej sytuacji osobistej, związanej z rozstaniem z żoną. W istocie natomiast przekazane prokurator A. R. informacje mogły nie doprowadzić do wywołania u niej podejrzenia popełnienia przestępstwa, tym bardziej, że podejrzenia takiego nie formułowali również funkcjonariusze policji.

Nieustalenie przyczyny zgonu jest, według wnioskodawcy, oczywistą przesłanką, która winna była skutkować koniecznością wykonania oględzin i sekcji zwłok J. C., T. R. i M. I. - z pominięciem okoliczności towarzyszących ujawnieniu tych zwłok, celem wykluczenia udziału osób trzecich w tych zdarzeniach.

Dowodu potwierdzającego tezy stawiane przez wnioskodawcę nie stanowią także zeznania przesłuchanych w charakterze świadków lekarzy stwierdzających zgon.

(...).

Odnosząc się do stwierdzenia zgonu P. D., brak udziału osób trzecich uzasadnił całokształtem poczynionych przez niego ustaleń, zaś w przedmiocie przyczyny zgonu nie miał możliwości jej kategorycznego ustalenia (protokół przesłuchania świadka z dnia 20 sierpnia 2020 r., tom IX akt sprawy PK XIV Ds. (...), k. 1639).

W oparciu o materiały sprawy należy więc przyjąć, że A. R. podczas pełnionych dyżurów dążyła do uzyskania możliwie wielu informacji, w oparciu o które podejmowała decyzje mające normatywną podstawę w niestwierdzeniu podejrzenia popełnienia przestępstwa. W żadnym wypadku nie miała miejsca sytuacja, w której informacje przedstawione jej przez policję nakazywałyby przyjąć, że zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa i związana z tym konieczność udziału prokuratora w czynnościach na miejscu zdarzenia, a prokurator oceny tej by nie podzieliła, bądź, co dopiero mogłoby wstępnie uzasadniać możliwość pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej, by ocenę tę podzieliła, ale odstąpiłaby od realizacji niezbędnych dopiero wówczas czynności procesowych.

W ocenie wnioskodawcy prokurator A.R. nie wykonała również obowiązków nałożonych na nią przez Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Dla porządku jedynie należy wspomnieć, że we wniosku pominięto obowiązujący w okresie od 14 stycznia 2015 roku do dnia 15 kwietnia 2016 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z dnia 11 września 2014 r.

(Dz.U.2014.1218). Jest to jednak o tyle okoliczność niemająca większego znaczenia, gdyż żaden z przepisów któregośkolwiek regulaminu nie nakładał na prokuratora obowiązku uczestnictwa w czynnościach związanych z ujawnieniem zwłok, li tylko z powodu ujawnienia przypadku śmierci gwałtownej.

Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z dnia 24 marca 2010 r. (Dz.U.2014.144 t.j.) w § 141 przewidywał, że prokurator powinien zapewnić niezwłoczne uzyskiwanie bieżących informacji od policji o najpoważniejszych zdarzeniach, z którymi jest związane uzasadnione podejrzenie zaistnienia przestępstwa; dotyczyło to zwłaszcza przypadków gwałtownej śmierci, uzasadniającej podejrzenie popełnienia zabójstwa, katastrofy, poważnego wypadku drogowego i poważnego pożaru. Zgodnie z § 142 ust. 1, jeżeli zachodziła potrzeba dokonania czynności procesowych, o których mowa w art. 308 § 1 i 2 k.p.k., prokurator, jeżeli był obecny na miejscu zdarzenia, dokonywał tych czynności osobiście lub kierował ich przebiegiem. Ich uzupełnieniem był § 183, wskazujący, że w poważniejszych sprawach prokurator osobiście kierował oględzinami miejsca zdarzenia oraz w razie potrzeby dokonywał odtworzenia jego przebiegu. Dotyczyło to zwłaszcza spraw o zabójstwo, katastrofę komunikacyjną i budowlaną oraz wypadek przy pracy ze skutkiem śmiertelnym.

Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z dnia 11 września 2014 r. w § 67 ust. 1 normował, że jeżeli zachodziła potrzeba dokonania czynności procesowych, o których mowa w art. 308 § 1 i 2 k.p.k., prokurator, jeżeli był obecny na miejscu zdarzenia, dokonywał tych czynności osobiście lub kierował ich przebiegiem.

Obowiązujący z kolei do chwili obecnej Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z dnia 7 kwietnia 2016 r. (Dz.U.2017.1206 t.j.) przewiduje w § 52 ust. 1, że na miejscu zdarzenia, którego skutkiem jest śmierć człowieka, a także innych wskazanych przez kierownika jednostki, czynności procesowe wykonują osobiście prokuratorzy lub kierują ich przebiegiem. Zgodnie z § 122, kierownik jednostki powinien zapewnić niezwłoczne uzyskiwanie od policji i innych uprawnionych do prowadzenia postępowań organów, bieżących informacji o najpoważniejszych zdarzeniach, z którymi jest związane uzasadnione podejrzenie zaistnienia przestępstwa; dotyczy to zwłaszcza

przypadków gwałtownej śmierci uzasadniającej podejrzenie popełnienia zabójstwa, katastrofy, poważnego wypadku komunikacyjnego lub poważnego pożaru. Z treści § 123 ust. 1 wynika zaś, że jeżeli zachodzi potrzeba dokonania czynności procesowych, o których mowa w art. 308 § 1 i 2 k.p.k., prokurator, jeżeli jest obecny na miejscu zdarzenia, dokonuje tych czynności osobiście lub kieruje ich przebiegiem, a z § 169, że w sprawach o zabójstwo, spowodowanie katastrofy komunikacyjnej lub budowlanej albo ich niebezpieczeństwa oraz w sprawach o wypadek przy pracy ze skutkiem śmiertelnym, a także w sprawach o inne poważniejsze przestępstwa, których skutkiem jest śmierć człowieka, prokurator przeprowadza oględziny miejsca zdarzenia lub kieruje ich przebiegiem, a w razie potrzeby dokonuje odtworzenia przebiegu zdarzenia lub kieruje tą czynnością.

Normy te, w zakresie objętym wnioskiem, wskazują zatem jedynie to, że o ile prokurator w ramach prowadzonego lub nadzorowanego postępowania, także opartego o art. 308 k.p.k., zdecyduje o konieczności dokonania oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia, czynność tę winien co do zasady wykonać osobiście. Przepisy te nie nakładają na niego obowiązku każdorazowego dokonania oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia. Obowiązku takiego po myśli § 52 ust. 1 obowiązującego Regulaminu nie wprowadził Prokurator Rejonowy w G..

Trudno też przyjąć za trafne stanowisko wnioskodawcy, iż powszechny w doktrynie jest pogląd o zasadności przeprowadzenia oględzin zwłok w każdym wypadku istnienia symptomów świadczących o tym, że zgon nie nastąpił z przyczyn naturalnych, a także wobec braku możliwości ustalenia przyczyny zgonu. Miałby on skutkować uznaniem za właściwą praktyki przeprowadzania oględzin zwłok w każdym przypadku śmierci gwałtownej, która to okoliczność ma być samoistną przesłanką uzasadniającą podejrzenie popełnienia przestępstwa (str. 20 wniosku). Ewentualna rzeczowa polemika z tym argumentem jest utrudniona choćby z tego powodu, że we wniosku nie wskazano przedstawicieli doktryny formułujących tego rodzaju stanowisko, a jest ono fundamentalnie wręcz sprzeczne z przepisami obowiązującego prawa.

Obecny w literaturze jest bowiem inny pogląd: wyłączną przesłanką dokonania oględzin i otwarcia zwłok jest podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci (M. Kurowski [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red.

D. Świecki, LEX/el. 2020, art. 209, teza 2). Celem oględzin zwłok jest dostarczenie wstępnych informacji dotyczących przyczyny, rodzaju i okoliczności śmierci oraz zabezpieczenie śladów na zwłokach lub w miejscu ich znalezienia. Można je jednak przeprowadzać jedynie w przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie przestępnego spowodowania śmierci.

Co więcej, wielu komentatorów stoi na stanowisku, że zarządzenie oględzin i otwarcia zwłok jest obligatoryjne w razie podejrzenia, że śmierć jest następstwem przestępstwa, natomiast w wypadku, gdy nie ma takiego podejrzenia, dokonanie tej czynności jest niedopuszczalne. Ustawa nie pozostawia organowi procesowemu oceny, czy zachodzi potrzeba takiej czynności. O konieczności ich podjęcia zawsze świadczą konkretne okoliczności związane z ujawnieniem zwłok (R. A. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296, Warszawa 2019, str. 648-649; C. Kulesza [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. II, red. K. Dudka, Warszawa 2020, str. 432; T. Marcinkowski, Medycyna sądowa dla prawników, Warszawa 1975, str. 169; S. Steinborn [w:] J. Grajewski, P. Rogoziński, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów, Gdańsk 2016, art. 209, teza 1; K. Witkowska, Oględziny. Aspekty procesowe i kryminalistyczne, Warszawa 2013, str. 209, 213; K. J. Pawelec, Proces dowodzenia w postępowaniu karnym, LexisNexis 2010).

Przywołany jako uzasadnienie wniosku fragment glosy W. Grzeszczyka do wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 19 sierpnia 1991 roku, sygn. II AKr 29/91 (OSA 1992/1/3) został wyrwany z kontekstu, a głosowane orzeczenie, które wydane zostało na gruncie art. 188 Kodeksu postępowania karnego z 1969 roku i Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1929 r. o wykonywaniu oględzin sądowo-lekarskich, dotyczy sprawy, gdzie przy zarzucie popełnienia zbrodni zabójstwa, w postępowaniu ograniczono się do oględzin zewnętrznych zwłok, bez przeprowadzenia czynności ich otwarcia (sekcji). Także przedstawiony argument dotyczący polecenia przez prokurator objętą wnioskiem rozpytywania osób bliskich lub znajomych zmarłych co do istnienia okoliczności mogących uzasadniać podejrzenie popełnienia przestępstwa, nie może być przedmiotem zarzutu. W istocie bowiem A. R. nakazywała weryfikację danych związanych z możliwością podjęcia działań procesowych. Oczywistym jest,

że wyrażenie podejrzenia przyczynienia się innych osób do śmierci człowieka mogło skutkować zmianą podjętych decyzji i przeprowadzeniem oględzin i sekcji zwłok. Dotyczy to także przesłuchiwania lekarzy stwierdzających zgon.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy immunitetowej przyjąć trzeba, że jeśli wnioskodawca chciałby kwestionować w kontekście znamion przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. decyzje podejmowane przez prokurator A. R., winien był wykazać, że istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że mając podejrzenie popełnienia przestępstwa, zaniechała ona podjęcia wynikających z przepisów Kodeksu postępowania karnego czynności. W żadnej ze spraw objętych wnioskiem okoliczności takich nie przedstawiono, stąd też już tylko z tego powodu wniosek nie mógł być skuteczny. Przyczyną uzasadniającą podejrzenie popełnienia przestępstwa związanego ze śmiercią człowieka nie jest nieustalenie jej przyczyny. Podejrzenie takie może być wzbudzone całością ustaleń ujawnionych okoliczności mających związek z ujawnieniem zwłok.

Odnosząc się natomiast do sposobu sformułowania zarzutu, dodać należy, że w ocenie wnioskodawcy prokurator działała w warunkach art. 12 k.k., tj. ze z góry powziętym zamiarem niedopełnienia obowiązków służbowych, a zamiar ten zrealizowała kolejno w dniach: 12 listopada 2014 roku, 8 lutego 2015 roku, 27 kwietnia 2015 roku, 9 stycznia 2016 roku, 23 czerwca 2017 roku, 24 kwietnia 2018 roku, 23 maja 2018 roku, 9 września 2018 roku, 9 i 14 października 2018 roku. Zaskoczenie budzić musi przyjęcie jednego zamiaru co do działań, które oddzielone były przestrzenią czasową sięgającą blisko 9 miesięcy (czyny 3-4), 10 miesięcy (czyny 5-6) aż do 17 miesięcy (czyny 4-5), tym bardziej że we wniosku brak jest jakichkolwiek argumentów mających świadczyć o trafności założonej koncepcji. Wskazać należy również na argumenty przywołane w pisemnym stanowisku przez prokurator A. R., gdzie wskazała ona, że pomiędzy zdarzeniami mającymi wchodzić w skład czynu ciągłego, wielokrotnie podejmowała czynności procesowe na miejscach ujawnienia innych zwłok. Rodzi to musi pytanie o sposób i podstawy ustalenia przyjętego z góry zamiaru, od którego prokurator musiałaby z niewyjaśnionych we wniosku powodów po wielokroć odstępować.

Jakichkolwiek ustaleń dowodowych w tym zakresie stwierdzić nie sposób, a przypomnieć należy, że tak jak w postępowaniu karnym dotyczącym

odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwo, tak i w postępowaniu immunitetowym ustalenie okoliczności obejmujących zamiar osoby, która konkretnych działań lub zaniechań miała się dopuścić, należy do kategorii ustaleń faktycznych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2007 roku, sygn. SNO 24/07, Lex 568916, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 roku, sygn. III KK 96/10, OSNwSK 2010/1/838). Zamiar, choć istnieje tylko w świadomości sprawcy, jest faktem psycho-logicznym, podlega więc identycznemu dowodzeniu, jak okoliczności ze sfery przedmiotowej, z zastosowaniem odpowiednich zasad dowodzenia bądź wnioskowania i jeśli sprawca nie wyraził swego zamiaru słowami, wnioskuje się o nim z okoliczności zajścia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2006 roku, sygn. II KK 92/06, OSNwSK 2006/1/2576).

Podobnie, w kontekście art. 231 § 1 k.k. zasadnicze zastrzeżenia budzić musi, niezależnie od całkowitego pominięcia w przedstawionej argumentacji umyślności działania objętej wnioskiem prokurator, także brak rozważań dotyczących jednego ze znamion przestępstwa, a to działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, wszak niezbędnego dla zaistnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. We wniosku brak jest jakiegokolwiek argumentacji uszczegółowiającej narażenie na uszczerbek interesu publicznego, a analiza akt nie doprowadziła Sądu Najwyższego do jego stwierdzenia. Za wręcz niemożliwe uznać natomiast należy działanie, w ramach przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., na szkodę interesu prywatnego osób, które w chwili realizacji czynu nie żyły, tym bardziej, że także i tej koncepcji wnioskodawca w żaden sposób nie uzasadnił.

Nie stwierdzając dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez prokurator A. R. przestępstwa, sąd orzekł jak w sentencji uchwały, kosztami postępowania delibacyjnego obciążając Skarb Państwa.